

N J

Nederlandse Jurisprudentie

Feitenrechtspraak

STRAFZAKEN

In dit nummer:

NJFS 2017/20

Hof Amsterdam 28 september 2016
Schorsing voorlopig gehechte verdachte ondanks bestaan geschokte rechtsorde.

NJFS 2017/21

Hof Amsterdam 3 november 2016
Vervolging coffeeshouder voor aanhouden te grote voorraden; geen schending vertrouwensbeginsel; toepassing 9a Sr.

NJFS 2017/22

Rb. Den Haag 9 december 2016
Veroordeling Wilders wegens groepsbelediging en aanzetten tot discriminatie.

NJFS 2017/23

Rb. Den Haag 21 december 2016
Vrijspraak (poging tot) verstoring van betoging.

NJFS 2017/24

Rb. Gelderland (locatie Arnhem) 20 oktober 2016
Asbestbesmetting voormalige steenfabriek; veroordeling ambtenaar.

NJFS 2017/25

Rb. Noord-Holland (locatie Alkmaar)
1 december 2016
Ontbreken machtiging R-C voorafgaand aan opsporingsonderzoek na aanvankelijk sepot.

NJFS 2017/26

Rb. Noord-Holland (locatie Alkmaar)
29 november 2016
Onjuiste weergave telefoontaps; geen onherstelbaar vormverzuim; strafvermindering wegens langdurig procesverloop.

NJFS 2017/27

Rb. Noord-Holland (locatie Alkmaar)
4 november 2016
Geen consequentie aan niet geven cautie en niet wijzen op consultatierecht; vergoeding kosten nabestaande.

NJFS 2017/28

Rb. Rotterdam 14 december 2016
Na transactieaanbod van € 5.000 behoeft het eisen van 4 maanden gevangenisstraf nadere motivering.

Nederlandse Jurisprudentie

Feitenrechtspraak

STRAFZAKEN

Redactie

Mrs. T.J. Kelder, G. Knobbout, H.H.J. Knol, dr. M.J.A. Plaisier en
mw. C. Verboom-Kortlever.

Secretaris van de redactie

Mr. Marja J. Vos, tel (0570) 647627, Postbus 23, 7400 GA
Deventer, e-mailadres NJ@wolterskluwer.com

Uitgever

Mr. H.G.D. (Daniël) ter Horst

Aanbevolen citeertitel: NJFS 2017/1

Formule

NJFS publiceert strafuitspraken van gerechtshoven en rechtbanken. De selectiecriteria zijn:

- juridisch belang
- rechtsvorming
- (eerste) toepassing nieuwe regelgeving
- praktische toepassing HR-arresten
- praktische waarde / waardevol voor de praktijk
- invulling open rechtsnormen
- rechtspraak bevestigend/herinnerend
- actualiteitswaarde
- of gewoon een leuke zaak.

Inzenden uitspraken

De redactie houdt zich graag aanbevolen voor interessante uitspraken die (nog) niet op rechtspraak.nl zijn gepubliceerd. U kunt de uitspraak aan ons toezenden via www.kluwer.nl/inzenden.

Overige informatie:

NJFS is een uitgave van Wolters Kluwer Nederland B.V., Postbus 23, 7400 GA Deventer.

Verschijnt 2 wekelijks. Afzonderlijke abonneringsmogelijkheid op civielrechtelijke of strafrechtelijke uitspraken.

Abonnementsprijs en productinformatie: kwartaalfacturering (incl. registers en automatisch te ontvangen (gratis) banden). Raadpleeg voor de productinformatie, de abonnementsmogelijkheden en de bijbehorende prijzen onze shop: www.wolterskluwer.nl/shop en zoek op NJFS.

Abonnementenadministratie en productinformatie: Wolters Kluwer, Klantenservice, Postbus 23, 7400 GA Deventer, www.wolterskluwer.nl/klantenservice. Ook adres-/naamswijzigingen kunnen d.m.v. een verbeterd adreslabel worden doorgegeven aan voornoemd adres.

Nieuwe abonnementen: Abonnementen kunnen op elk gewenst moment worden aangegaan voor de duur van minimaal één jaar, te rekenen vanaf hetmoment van eerste levering, en worden vooraf gefactureerd voor de volledige abonnementsperiode, tenzij uitdrukkelijk schriftelijk anders is overeengekomen.

Abonnementen kunnen schriftelijk of per e-mail tot drie maanden voor de aanvang van het nieuwe abonnementsjaar worden opgezegd. Bij niet-tijdige opzegging wordt het abonnement automatisch met een jaar verlengd. Nieuwe abonnementen kunnen via www.wolterskluwer.nl/klantenservice aan Kluwer Afdeling Klantcontacten worden opgegeven.

Gebruik persoonsgegevens: Wolters Kluwer Nederland B.V., hierna te noemen Wolters Kluwer, legt de gegevens van abonnees vast voor de uitvoering van de (abonnements-)overeenkomst. De gegevens kunnen door Wolters Kluwer worden gebruikt om u te informeren over onze relevante producten en diensten. Indien u hier bezwaar tegen heeft, kunt u contact opnemen met klantenservice.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en Wolters Kluwer geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor gevolgen hiervan.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van art. 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb. 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (Postbus 3051, 2130 KB).

NJFS 2017/20

HOF AMSTERDAM

28 september 2016, nr. 13/684415-16

(Mrs. J.L. Bruinsma, J.J.I. de Jong, N.N. Kirkels-Vrijman)

Art. 287 Sr; art. 80 Sv

ECLI:NL:GHAMS:2016:3887

Voorlopige hechtenis. Verdachte wordt verdacht van poging tot doodslag door het slaan met een zwaar kettingslot richting het bovenlichaam van een in functie zijnde buschauffeur. Hoewel er nog sprake is van een geschokte rechtsorde, is een tijdelijke invrijheidsstelling onder stringente voorwaarden wel maatschappelijk aanvaardbaar.

Beschikking in raadkamer op het hoger beroep in de zaak van verdachte, tegen de beschikking van de Rechtbank Amsterdam van 5 september 2016, voor zover houdende bevel tot zijn gevangenhouding.

Hof:*De feiten en de rechtsgang*

Het hof heeft kennis genomen van de akte van de griffier van de Rechtbank Amsterdam van 8 september 2016, waarbij namens de verdachte hoger beroep is ingesteld van voormelde beschikking van die rechtbank.

Het hof heeft gezien de beschikking waarvan beroep en heeft kennis genomen van de stukken betreffende de voorlopige hechtenis van de verdachte en heeft gehoord de advocaat-generaal en de verdachte, bijgestaan door diens raadvrouw mr. C. Stroobach.

De beoordeling

Het hof verenigt zich met de beschikking waarvan beroep, voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen, en de gronden waarop deze berust. Het slaan met een, gezien de foto's die zich in het dossier bevinden, kennelijk zwaar kettingslot, richting het bovenlichaam in een schermutseling levert ernstige bezwaren op voor een poging tot doodslag.

Het hof is van oordeel dat ook nu nog sprake is van de twaalfjaarsgrond (geschokte rechtsorde) in die zin dat het zonder meer in vrijheid stellen van een verdachte van een aanval met een kettingslot op een in functie zijnde buschauffeur op de openbare weg onder het oog van de passagiers ook nu nog maatschappelijk onbegrijpelijk zou veroorzaken. Het hof is echter eveneens van oordeel dat een tijdelijke in vrijheidsstelling onder stringente voorwaarden, gelet ook op het advies van de reclasering van 29 augustus 2016 en het trajectconsult van 12 september 2016, thans wel maatschappelijk aanvaardbaar is.

Het mondelinge verzoek tot schorsing van de voorlopige hechtenis wordt derhalve toegewezen.
(enz.)

NJFS 2017/21

HOF AMSTERDAM

3 november 2016, nr. 23-000358-16

(Mrs. A.E.M. Röttgering, R. Veldhuisen, H.S.G. Verhoeff)

Art. 167 Sv; art. 9a, 140, 420ter Sr; art. 3 Opw

ECLI:NL:GHAMS:2016:4292

Vertrouwensbeginsel. Straftoemeting. Vervolg ing coffeeeshophouder. Vervolg op Hof Den Haag 2 juli 2014, NJFS 2014/180 en HR 19 januari 2016, NJ 2016/129. Verdachte heeft buiten haar coffeeeshop exploitatievoorraden van (ruimschoots) meer dan 500 gram hennep gehouden. Toepassing art. 9a Sr.

1. *Uit de Aanwijzing Opiumwet volgt niet dat het OM niet vervolgt als buiten de ruimte waarin een coffeeeshop wordt geëxploiteerd de aanwezigheid van een exploitatievoorraad van (ruimschoots) meer dan 500 gram wordt vastgesteld, zodat de verdachte op grond van die Aanwijzing er nimmer op heeft kunnen vertrouwen dat hij niet zou worden vervolgd. De inhoud van de door de gemeenten uitgebrachte notitie en evaluatie kunnen niet op één lijn worden gesteld met een voldoende concrete toezegging van het OM of aan het OM toe te rekenen uitlating of gedraging, waaraan de verdachte het vertrouwen heeft kunnen ontnemen dat hij niet zou worden vervolgd.*

2. *De bewezenverklarde feiten zijn een rechtstreeks en onlosmakelijk gevolg van de exploitatie van de gedoogde coffeeeshops. Weliswaar is gebleken dat de coffeeeshops enige gedoogvoorwaarde hebben overtreden, maar die overtreding leidt niet tot het oordeel dat daarmee strafoplegging is aangewezen. De autoriteiten wisten of hadden een sterk vermoeden dat er grotere handelsvoorraden werden aangehouden dan die welke op grond van de voorwaarden werden gedoogd, maar zij hebben hiervan welbewust weggekeken. Alles overziend opereerde verdachte kennelijk in een goede verstandhouding met de lokale overheden, terwijl van overlast door of vanwege de coffeeeshops niet is gebleken. Volgt schuldigverklaring zonder strafoplegging ter zake overtreding art. 3 Opiumwet, gewoontewitwassen en deelneming aan een criminele organisatie.*

Arrest van het Gerechtshof Amsterdam gewezen — na verwijzing door de Hoge Raad der Nederlanden bij arrest van 19 januari 2016 — op het hoger beroep, ingesteld tegen het vonnis van de Rechtbank 's-Gravenhage van 21 december 2012 in de strafzaak onder parketnummer 09-860016-11 tegen verdachte B.V., te Lisse.

Hof:*Procesgang*

De rechtbank 's-Gravenhage heeft de verdachte bij vonnis van 21 december 2012 schuldig verklaard zonder oplegging van straf of maatregel.

De verdachte en het openbaar ministerie hebben tegen voormeld vonnis hoger beroep ingesteld.

Het gerechtshof 's-Gravenhage heeft in hoger beroep bij arrest van 2 juli 2014 het vonnis vernietigd en het openbaar ministerie niet-ontvankelijk verklaard in de strafvervolgning.

De advocaat-generaal heeft tegen het arrest van het gerechtshof beroep in cassatie ingesteld.

De Hoge Raad der Nederlanden heeft bij arrest van 19 januari 2016 het arrest van het gerechtshof van 2 juli 2014 vernietigd, en de zaak naar het gerechtshof Amsterdam verwezen teneinde, met inachtneming van de uitspraak van de Hoge Raad, deze in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw te berechten en af te doen.

Onderzoek van de zaak

Dit arrest is gewezen overeenkomstig het bepaalde bij artikel 422, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering (Sv) naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzittingen in eerste aanleg van 20 april 2012, 8 juni 2012, 27 augustus 2012, 14 november 2012, 30 november 2012 en 4, 5, 6 en 7 december 2012 en, na verwijzing op de terechtzitting van dit hof van 20 oktober 2016.

Het hof heeft kennisgenomen van de vordering van de advocaat-generaal en van hetgeen door de raadslieden van de verdachte naar voren is gebracht.

Tenlastelegging

Gelet op de in eerste aanleg door de rechtbank toegelaten wijziging is aan de verdachte ten laste gelegd dat:

1. (Zaaksdossiers 2, 4, 6, 8, 9, 12 en 15)

Verdachte A. B.V. in of omstreeks de periode van 1 januari 2008 tot en met 28 november 2011 te Noordwijk en/of Noordwijkerhout en/of Leiden en/of Hillegom en/of Lisse en/of Nieuw-Vennep, althans (elders) in Nederland, (telkens) tezamen en in vereniging met een ander of anderen, althans alleen, (telkens) al dan niet in de uitoefening van een beroep of bedrijf, meermalen, althans eenmaal (telkens) opzettelijk heeft geteeld en/of bereid en/of bewerkt en/of verwerkt en/of heeft verkocht en/of afgeleverd en/of verstrekt en/of vervoerd en/of (in elk geval) (telkens) opzettelijk aanwezig heeft gehad een (grote) hoeveelheid hennep en/of een (groot) aantal hennepplanten en/of delen daarvan en/of hasjesj (een gebruikelijk vast mengsel van hennephars en plantaardige elementen van hennep waaraan geen andere substanties zijn toegevoegd) te weten (onder meer):

A in het pand aan de adres 1 te Noordwijk op of omstreeks 20 juni 2011 een (grote) hoeveelheid hennep en/of hasjesj van in totaal (ongeveer) 30.000 gram (zaaksdossier 2) en/of

B in het pand aan de adres 1 te Noordwijkerhout op of omstreeks 20 juni 2011 (ongeveer) 80 hennepplanten (zaaksdossier 4) en/of

C in het pand aan de adres 1 te Nieuw-Vennep op of omstreeks 7 mei 2011 en/of 20 juni 2011 een (grote) hoeveelheid van in totaal (ongeveer) 17.800 gram hennep en/of hasjesj (zaaksdossier 9) en/of

D in het pand aan de adres 1 te Hillegom op of omstreeks 20 juni 2011 een (grote) hoeveelheid van in totaal (ongeveer) 19.180 gram hennep en/of hasjesj (zaaksdossier 12) en/of

E in het pand aan de adres 1 te Leiden (coffeeshop F) op of omstreeks 20 juni 2011 een (grote) hoeveelheid van in totaal (ongeveer) 575,71 gram hennep en/of hasjesj (zaaksdossier 6) en/of

F in het pand aan de adres 1 te Leiden (coffeeshop F) op een of meer tijdstippen in of omstreeks de periode van 28 januari 2008 tot en met 2 januari 2011 een of meer (grote) hoeveelheid/hoeveelheden hennep en/of hasjesj (zaaksdossier 6) en/of

G in het pand aan de adres 1 te Lisse (coffeeshop G.) op of omstreeks 20 juni 2011 een (grote) hoeveelheid van in totaal (ongeveer) 1.601,25 gram hennep en/of hasjesj (zaaksdossier 8) en/of

H in het pand aan de adres 1 te Lisse (coffeeshop G.) op een of meer tijdstippen in of omstreeks de periode van 27 januari 2008 tot en met 27 november 2010 een of meer (grote) hoeveelheid/hoeveelheden hennep en/of hasjesj (zaaksdossier 8) en/of

I in het pand aan de adres 1 te Leiden (coffeeshop H.) op of omstreeks 20 juni 2011 een (grote) hoeveelheid van in totaal (ongeveer) 243,96 gram hennep en/of hasjesj (zaaksdossier 15) en/of

J in het pand aan de adres 1 te Leiden (coffeeshop H.) op een of meer tijdstippen in of omstreeks de periode van 7 juli 2008 tot en met 12 juni 2011 een of meer (grote) hoeveelheid/hoeveelheden hennep en/of hasjesj (zaaksdossier 15),

althans (telkens) meer dan 30 gram van een materiaal bevattende hennep en/of hasjesj en/of marihuana, zijnde hennep en/of hasjesj, (telkens) (een) middel(en) vermeld op de bij de Opiumwet behorende lijst II, dan wel aangewezen krachtens artikel 3a, vijfde lid van die wet en/of een middel als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub d van de Opiumwet vermeld op de bij die wet behorende lijst II;

2. (Zaaksdossier 19)

Verdachte A. B.V. in of omstreeks de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 januari 2011 te Noordwijk en/of Leiden en/of Lisse, althans (elders) in Nederland, tezamen en in vereniging met een ander of anderen, althans alleen, zich schuldig heeft gemaakt aan het plegen van (gewoonte) witwassen, hebbende zij, verdachte, en/of haar mededader(s), (een of meer) voorwerp(en), te weten een of meer geldbedrag(en) van in totaal (ongeveer) € 10.500.000, althans in totaal (ongeveer) € 7.000.000, in elk geval enig geldbedrag, verworven en/of voorhanden gehad en/of overgedragen en/of omgezet en/of van dat/die voorwerp(en) gebruik gemaakt, terwijl zij, verdachte, en/of haar mededader(s) wist(en) dat dat/die voorwerp(en) —

onmiddellijk of middellijk – afkomstig was/waren uit enig misdrijf;

3. (Zaaksdossier 22)

Verdachte B.V. in of omstreeks de periode van 1 januari 2008 tot en met 28 november 2011 te Noordwijk en/of Leiden en/of Lisse, in elk geval in Nederland, (telkens) opzettelijk heeft deelgenomen aan een organisatie, welke bestond uit een samenwerkingsverband van haar, verdachte, en/of een of meer natuurlijke personen en/of rechtspersonen, te weten in elk geval verdachte B. en/of verdachte C. en/of betrokkene X. en/of betrokkene Y. en/of verdachte D. B.V. en/of een of meer (andere) natuurlijke personen en/of rechtspersonen, welke organisatie tot oogmerk had het plegen van misdrijf/misdrijven, namelijk het overtreden van

– artikel 3 Opiumwet en artikel 11 tweede en/of derde en/of vijfde lid Opiumwet, te weten het al dan niet in de uitoefening van een beroep of bedrijf (telkens) opzettelijk telen en/of bereiden en/of bewerken en/of verwerken en/of verkopen en/of afleveren en/of verstrekken en/of vervoeren, en/of (in elk geval) (telkens) opzettelijk aanwezig hebben van (grote) hoeveelheid/hoeveelheden hennep(planten) en/of delen daarvan en/of hasjesj (een gebruikelijk vast mengsel van hennephars en plantaardige elementen van hennep waaraan geen andere substanties zijn toegevoegd), althans (telkens) (een) hoeveelheid/hoeveelheden meer dan 30 gram van een materiaal bevattende hennep en/of hasjesj, zijnde (telkens) (een) middel(en) vermeld op de bij de Opiumwet behorende lijst II, dan wel aangewezen krachtens artikel 3a, vijfde lid van die wet en/of een middel als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub d van de Opiumwet vermeld op de bij die wet behorende lijst II en/of

– artikel 420bis (opzettelijk witwassen) Wetboek van Strafrecht en/of artikel 420ter (gewoonte-witwassen) Wetboek van Strafrecht, te weten het (telkens) verwerven, voorhanden hebben, overdragen, omzetten althans gebruik maken van (een) voorwerp(en), te weten onder meer een of meer geldbedrag(en), terwijl hij, verdachte, en/of zijn mededader(s) (telkens) wist(en) dat voornoemd(e) voorwerp(en) – onmiddellijk of middellijk – afkomstig was/waren uit enig misdrijf.

Voor zover in de tenlastelegging taal- en/of schrijffouten voorkomen, zal het hof deze verbeterd lezen. De verdachte wordt daardoor niet in de verdediging geschaad.

Vonnis waarvan beroep

Het vonnis waarvan beroep zal worden vernietigd, omdat het hof tot andere beslissingen komt dan de rechtbank.

In het vervolg van dit arrest zullen de verdachte en de gelijktijdig terechtstaande verdachten, verdachte B., verdachte D. B.V. en verdachte C. mede met hun eigen naam worden aangeduid.

De ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie in de strafvervolgning

Het standpunt van de verdediging

Namens de verdachte is bepleit dat het hof het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk zal verklaren in de vervolging. Dit verweer is gestoeld op twee pijlers.

De verdachte kon en mocht erop vertrouwen dat tegen haar geen strafvervolgning zou worden ingesteld. In het onderhavige geval doet de uitzonderlijke situatie zich voor dat vervolging is ingesteld, nadat aan het Openbaar Ministerie toe te rekenen uitlatingen c.q. daarmee gelijk te stellen gedragingen bij de verdachte en de haren het vertrouwen hebben gewekt dat geen vervolging zou worden ingesteld voor de gedragingen als die in de onderhavige zaak zijn tenlastegelegd. Meer in het bijzonder is de aanvoer van hennep(producten) vanuit een externe locatie door de lokale driehoek steeds op de koop toe genomen en maakt aldus deel uit van het naar de verdachte en de haren uitgedragen beleid. Daarbij komt, dat het hof 's-Gravenhage in het arrest van 3 juni 2016 (ECLI:NL:GHDHA:2016:1566) in een vergelijkbare casus terecht heeft geoordeeld dat de Aanwijzing Opiumwet op één lijn moet worden gesteld met een voldoende concrete uitlating van het Openbaar Ministerie om aan vervolging in de weg te staan, zolang de coffeeshop volgens de (gedoog) regels wordt geëxploiteerd.

De tweede pijler van de onderbouwing van het verweer houdt het volgende in. Geconcludeerd moet worden dat de vervolgingsbeslissing getuigt van aperte onevenredigheid, omdat die beslissing onverenigbaar is met het verbod van willekeur. Nimmer heeft het Openbaar Ministerie van zich doen spreken bij verlengingen van de exploitatievergunningen. Na veel jaren van uitdrukkelijk gedogen kan bezwaarlijk worden volgehouden dat plotsklaps enig door strafrechtelijke handhaving beschermd belang aan de orde is. Zo bezien kan van de onderhavige vervolging niet worden gezegd dat een redelijk handelend officier van justitie heeft kunnen oordelen dat met die vervolging enig door strafrechtelijke handhaving beschermd belang aan de orde is.

Het standpunt van het Openbaar Ministerie

De advocaat-generaal heeft namens het Openbaar Ministerie geconcludeerd tot verwerping van dit verweer. Zij heeft daarbij gewezen op achtereenvolgens het in de artikelen 167, tweede lid en 242, tweede lid, Sv verankerde positieve opportunitiebeginsel en op de inhoud van de arresten van de Hoge Raad, in het bijzonder die welke zijn gewezen inzake Checkpoint op 2 juli 2013 (ECLI:NL:HR:2013:7) op 26 april 2016 (ECLI:NL:HR:2016:740). Tot slot heeft zij aandacht gevraagd voor de inhoud van het arrest van de Hoge Raad dat in de onderhavige zaak op 19 januari 2016 is gewezen.

Het oordeel van het hof

De feitelijke gang van zaken

In deze zaak staan verdachte, verdachte B., verdachte D. en verdachte C. gelijktijdig terecht.

Verdachte exploiteert de coffeeshops H. in Leiden en G. in Lisse en verdachte D. exploiteert coffeeshop F. in Leiden. Verdachte C. is directeur van voornoemde rechtspersonen. Op grond van de stukken in het dossier moet het ervoor worden gehouden dat verdachte B. een aanmerkelijk belang heeft in de vennootschappen verdachte en verdachte D. Voorts is gebleken dat verdachte en verdachte D. over en weer de overige aandelen van elkaar bezitten.

De gemeenten Leiden en Lisse hebben exploitatievergunningen (Lisse) en verlobbeschikkingen (Leiden) voor de exploitatie van voornoemde coffeeshops (af)gegeven, die telkens werden verlengd, ook tijdens de tenlastegelegde periodes. De verdachte rechtspersoon streefde ernaar aan alle gedoogvoorwaarden, waaronder de zogenoemde AHOJG-criteria, te voldoen. Niet is gebleken dat er in de tenlastegelegde periode meer voorraad aanwezig was in de ruimten waarin de coffeeshops zijn geëxploiteerd dan de gedoogde voorraad van ten hoogste 500 gram hennepproducten. Van overlast door de coffeeshops is niet gebleken en van overtreding van de overige gedoogvoorwaarden is evenmin gebleken.

De coffeeshops genereerden hoge omzetten, hetgeen meebracht dat de voorraad van 500 gram meermalen per dag moest worden aangevuld. Daartoe beschikte de verdachte over voorraden op verschillende locaties buiten de coffeeshops. De omzet van de coffeeshops was aan de overheid (belastingdienst) bekend; de verschuldigde belasting werd betaald. Aan de verdachte was in het overleg tussen gemeente, politie, GGD en coffeeshophouders te kennen gegeven dat niet actief op 'de achterdeur' zou worden gecontroleerd. De politie had de coffeeshophouders laten weten dat zij zich 'mak' moesten houden en niet met al te veel voorraad over straat moesten gaan.

Uiteindelijk is toch een opsporingsonderzoek gestart naar onder anderen de verdachte. Aanleiding daarvoor waren een anonieme melding (2008) dat familie van de eigenaar van de coffeeshops geld witwast en handelt in harddrugs en drie CIE-processen-verbaal (oktober 2009) waarin is gerelateerd dat de eigenaar en zijn broer veel onroerend goed bezitten en zelf zorgen voor de aanvoer van weed in hun coffeeshops, waarvoor zolderkamertjes en loodsen worden gebruikt, hetgeen iemand voor de eigenaar van de coffeeshops zou regelen. Daarop zijn gegevens van de belastingdienst betreffende de inkomsten en uitgaven van verdachte B. over de periode vanaf 1 januari 2003 gevorderd. Uit al deze informatie kwam naar voren dat verdachte B. zich mogelijk schuldig maakte aan witwassen. Nadien zijn op basis van het onderzoek tegen verdachte B. dwangmiddelen ingezet, te beginnen met een vordering tot het openen van een strafrechtelijk fi-

nancieel onderzoek. De rechter-commissaris heeft deze vordering op 10 september 2010 toegewezen. Uit het onderzoek is het vermoeden naar voren gekomen dat verdachte B. en verdachte C. betrokken waren bij de bevoorrading van de coffeeshops die eigendom zijn van verdachte en verdachte D. en indirect van verdachte B. als groot-aandeelhouder.

In 2011 ingezette observanten stelden op grond van hun waarnemingen vast dat verdachte B. bij verschillende personen hennep aankoopt voor zijn coffeeshops. Nadat het onderzoeksteam te weten was gekomen dat er op 7 mei 2011 een levering van 'dozen' plaatsvond en observanten vervolgens gezien hadden dat verdachte B. en verdachte C. na een overdracht van twee donkere voorwerpen naar de adres 1 te Nieuw-Vennep reden, vond in dit pand een doorzoeking ter inbeslagneming plaats. Daarbij zijn voorraden softdrugs gevonden en in beslag genomen. Het was bekend dat verdachte het pand sedert 2006 huurde. De softdrugs waren bestemd voor de coffeeshops. Verdachte B. en verdachte C. werden aangehouden, maar de volgende dag weer in vrijheid gesteld.

Op 20 juni 2011 vonden onaangekondigde doorzoekingen plaats. De opslagplaatsen voor de exploitatievoorraden, de locaties waar administratie werd bewaard en de coffeeshops werden doorzocht. In totaal is in de tenlastegelegde periode een voorraad van ongeveer 70 kilogram hennepproducten aangehouden, waarvan ongeveer 60 kilo bij gelegenheid van de doorzoekingen op 20 juni 2011.

Het vertrouwensbeginsel en het verbod van willekeur

Zoals de Hoge Raad in zijn arrest van 2 juli 2013 in de zaak Checkpoint heeft overwogen, leent de beslissing van het Openbaar Ministerie om tot vervolging over te gaan zich slechts in zeer beperkte mate voor een inhoudelijke rechterlijke toetsing, in die zin dat slechts in uitzonderlijke gevallen plaats is voor een niet-ontvankelijkverklaring van de officier van justitie in de vervolging op de grond dat het instellen of voortzetten van die vervolging onverenigbaar is met beginselen van een goede procesorde.

Naast het geval waarin bij de verdachte het gerechtvaardigd vertrouwen is opgewekt dat hij niet (verder) zal worden vervolgd, doet zo'n geval zich voor wanneer de vervolging wordt ingesteld of voortgezet terwijl geen redelijk handelend lid van het Openbaar Ministerie heeft kunnen oordelen dat met (voortzetting van) de vervolging enig door strafrechtelijke handhaving beschermd belang gediend kan zijn. In het geval van een zodanige, aperte onevenredigheid van de vervolgingsbeslissing is de (verdere) vervolging onverenigbaar met het verbod van willekeur (i.e. het beginsel van een redelijke en billijke belangenafweging).

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 19 januari 2016 in de onderhavige zaak overwogen dat de overwegingen van het hof 's-Gravenhage niet inhouden dat van de zijde van het Openbaar Ministerie of door aan het Openbaar Ministerie toe te reke-

nen uitlatingen of gedragingen van functionarissen, concrete toezeggingen zijn gedaan aan de verdachte van niet-vervolgving ter zake van overtreding van de gedoogcriteria, meer in het bijzonder met betrekking tot het buiten de coffeeshops houden van exploitatievoorraden van (ruimschoots) meer dan 500 gram. Voorts acht de Hoge Raad het oordeel van het hof 's-Gravenhage 'dat geen redelijk handelend lid van het Openbaar Ministerie heeft kunnen oordelen dat met (voortzetting van) de onderhavige vervolging van deze verdachte enig door strafrechtelijke handhaving beschermd belang gediend kan zijn', niet begrijpelijk. Dat sprake is van aperte onevenredigheid van de vervolgingsbeslissing die meebrengt dat een (verdere) vervolging onvermijdelijk is met het verbod van willekeur, valt uit de overwegingen van het hof's-Gravenhage niet af te leiden, aldus de Hoge Raad.

Het hof is van oordeel dat ook hetgeen de verdediging – in aanvulling op wat zij reeds bij de rechtbank en het hof 's-Gravenhage heeft aangevoerd – naar voren heeft gebracht niet één van de twee uitzonderlijke situaties oplevert zoals door de Hoge Raad in zijn toetsingsmaatstaf is verwoord.

Voor zover de verdediging heeft willen betogen dat de Aanwijzing Opiumwet, de Notitie softdrugsbeleid van de gemeente Lisse van 29 september 1998 en de Evaluatie Coffeeshopbeleid van de gemeente Leiden van februari 2005 dienen te worden gezien als een door het Openbaar Ministerie gedane, of aan het Openbaar Ministerie toe te rekenen uitlating (of daarmee gelijk te stellen gedragingen), kan het hof de verdediging daarin niet volgen. Uit de Aanwijzing Opiumwet volgt niet dat het Openbaar Ministerie niet vervolgt in het geval dat buiten de ruimte waarin een coffeeshop wordt geëxploiteerd de aanwezigheid van een exploitatievoorraad van (ruimschoots) meer dan 500 gram wordt vastgesteld, zodat de verdachte op grond van die Aanwijzing er nimmer op heeft kunnen vertrouwen dat zij niet zou worden vervolgd. De inhoud van de door de gemeenten Lisse en Leiden uitgebrachte respectievelijk notitie en evaluatie kunnen op zichzelf beschouwd niet op één lijn worden gesteld met een voldoende concrete toezegging van het Openbaar Ministerie of aan het Openbaar Ministerie toe te rekenen uitlating of gedraging, waaraan de verdachte het vertrouwen heeft kunnen ontnemen dat zij niet zou worden vervolgd. Hetgeen daarover door de verdediging is gesteld en geconcludeerd maakt dit oordeel niet anders.

De weegperikelen

Volgens vaste rechtspraak van de Hoge Raad wordt slechts in uitzonderlijke gevallen aangenomen dat sprake is van een schending van de beginselen van behoorlijke procesorde, waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekort gedaan. Naar het oordeel van het hof doet zulk een geval zich hier niet voor. Het kan de verdediging worden nagege-

ven dat de omtrent het wegen van de verdovende middelen opgemaakte processen-verbaal onderling tegenstrijdig en onduidelijk zijn, maar doelbewuste benadeling van de verdachte of grove veronachtzaming van haar belangen leveren deze omissies niet op. De nagezonden processen-verbaal getuigen naar de overtuiging van het hof veeleer van een (deels of geheel) mislukte poging tot het scheppen van helderheid in een wat diffuse materie die ook de verbalisanten na bijna anderhalf jaar niet meer helder voor ogen stond. Hoe het ook zij, het geval waarin opzettelijke misleiding aannemelijk is geworden levert dit een en ander niet op.

Wel stelt het hof, vooruitlopend op de beoordeling van het bewijs, op deze plaats vast dat de stukken die betrekking hebben op weegresultaten naar aanleiding van de cannabis(producten) die bij gelegenheid van de doorzoekingen ter inbeslagname in de drie coffeeshops zijn gevonden en inbeslaggenomen, voor het bewijs van de tenlastegelegde hoeveelheden ongenoegzaam zijn, gelet op de even bedoelde manco's. Om die reden zullen deze bescheiden niet worden gebezigd voor het bewijs, voor zover het gaat om de in de coffeeshops aange troffen hoeveelheden softdrugs.

Zoals hierna zal blijken zal het hof de verdachte, bij gebrek aan andere bewijsmiddelen, vrijspreken van de onder feit 1 onder E, G en I genoemde hoeveelheden drugs. Wel zal het hof bewezen achten dat in de coffeeshops een hoeveelheid van meer dan 30 gram hennep en hasjiesj aanwezig was, hetgeen door de verdediging ook niet is betwist.

Beslissing

Het voorgaande voert tot de slotsom dat het hof het verweer dat strekt tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie op ieder onderdeel verwerpt.

Vrijspraken

Standpunten van het Openbaar Ministerie en van de verdediging

De advocaat-generaal heeft zich op het standpunt gesteld dat de verdachte moet worden vrijgesproken van het onder feit 1 onder B tenlastegelegde en de onder feit 1 onder E, G en I genoemde hoeveelheden.

De verdediging heeft zich hierbij aangesloten.

Oordeel van het hof

Ten aanzien van feit 1

Onder feit 1 wordt de verdachte verweten dat zij tezamen en in vereniging met een ander of anderen meermalen artikel 3 van de Opiumwet heeft overtreden, in de gevallen die met de letters A tot en met J zijn aangeduid.

Het hof acht niet wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan hetgeen haar onder feit 1 onder B ten laste is gelegd en spreekt haar daarvan vrij.

Zoals hiervoor reeds onder 'De ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie' is overwogen en aangekondigd zal het hof de verdachte ook vrijspreken van de onder feit 1 onder E, G en I genoemde hoeveelheden drugs.

Het hof acht voorts niet wettig en overtuigend bewezen dat verdachte D. het onder 1 tenlastegelegde feit tezamen en in vereniging met elkaar hebben gepleegd. Het enkele feit dat de beide rechtspersonen ieder een zeer gering percentage van de aandelen in de ander bezitten is voor het bewijs van dat medeplegen ontoereikend. Het hof zal dan ook komen tot vrijspraak van het ten laste gelegde medeplegen.

Vorenstaande maakt dat het hof dient te bepalen welke van de (impliciet cumulatief) ten laste gelegde overtredingen van artikel 3 van de Opiumwet aan verdachte A. (en niet aan verdachte D.), en welke aan verdachte D. (en niet aan verdachte) dienen te worden toegerekend.

Het hof is van oordeel dat aan verdachte A. wat betreft de tenlastegelegde overtreding van artikel 3 van de Opiumwet niet de gedragingen kunnen worden toegerekend, die in het kader van de exploitatie (door verdachte D.) van de coffeeshop F. zijn verricht en dat aan verdachte D. niet de gedragingen kunnen worden toegerekend die in het kader van de exploitatie (door verdachte) van de coffeeshops G. en H. zijn verricht. Het zal de respectieve rechtspersonen dan ook in zoverre vrijspreken.

Het hof zal het aanwezig hebben van de hoeveelheden hennep en hasjesj op de adres 1 te Nieuw-Vennep en de adres 1 te Hillegom toerekenen aan verdachte, nu moet worden aangenomen dat het verdachte is geweest, dat deze panden huurde, omdat de huur van die panden werd voldaan van de rekening van verdachte

Ten aanzien van feit 2

Ook met betrekking tot het onder feit 2 tenlastegelegde witwassen acht het hof niet wettig en overtuigend bewezen dat verdachte A. en verdachte D. dit feit tezamen en in vereniging met elkaar hebben gepleegd. Het hof verwijst naar hetgeen hierover ten aanzien daarvan bij feit 1 is overwogen.

Ten aanzien van feit 3

Het hof acht niet wettig en overtuigend bewezen dat witwassen een gemeenschappelijk doel van de organisatie was. Van dit onderdeel van het onder feit 3 tenlastegelegde zal verdachte A. daarom eveneens worden vrijgesproken.

Bewezenverklaring

Het hof acht wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte het onder 1, 2 en 3 tenlastegelegde heeft begaan, met dien verstande dat:

1. zij in de periode van 1 januari 2008 tot en met 28 november 2011 te Noordwijk en Leiden en Hillegom en Lisse en Nieuw-Vennep, telkens in de uitoefening van een bedrijf, meermalen, telkens opzettelijk heeft verkocht (H en J) en telkens opzet-

telijk aanwezig heeft gehad (C, D, G en I) (grote) hoeveelheden hennep en hasjesj, te weten:

A. in het pand aan de adres 1 te Noordwijk op 20 juni 2011 een grote hoeveelheid hennep en hasjesj en in het pand aan de adres 1 te Nieuw-Vennep op 7 mei 2011 en 20 juni 2011 een grote hoeveelheid hennep en hasjesj en in het pand aan de adres 1 te Hillegom op 20 juni 2011 een grote hoeveelheid van in totaal ongeveer 19.180 gram hennep en hasjesj en in het pand aan de adres 1 te Lisse (coffeeshop G.) op 20 juni 2011 een hoeveelheid van meer dan 30 gram hennep en hasjesj en in het pand aan de adres 1 te Lisse (coffeeshop G.) op tijdstippen in de periode van 27 januari 2008 tot en met 27 november 2010 hoeveelheden hennep en hasjesj en in het pand aan de adres 1 te Leiden (coffeeshop H.) op 20 juni 2011 een hoeveelheid van meer dan 30 gram hennep en hasjesj en in het pand aan de adres 1 te Leiden (coffeeshop H.) op tijdstippen in de periode van 7 juli 2008 tot en met 12 juni 2011 hoeveelheden hennep en hasjesj,

2. zij in de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 januari 2011 in Nederland, zich schuldig heeft gemaakt aan het plegen van gewoonte witwassen, hebbende zij, verdachte, geldbedragen verworven en voorhanden gehad en overgedragen en omgezet, terwijl zij, verdachte, wist dat die geldbedragen – onmiddellijk of middellijk – afkomstig waren uit enig misdrijf;

3. zij in de periode van 1 januari 2008 tot en met 28 november 2011 te Noordwijk en Leiden en Lisse, opzettelijk heeft deelgenomen aan een organisatie, welke bestond uit een samenwerkingsverband van haar, verdachte, en een of meer natuurlijke personen en rechtspersonen, te weten in elk geval verdachte B. en verdachte C. en betrokkene X. en betrokkene Y. en verdachte D. B.V. en andere natuurlijke personen, welke organisatie tot oogmerk had het plegen van misdrijven, namelijk het al dan niet in de uitoefening van een bedrijf telkens opzettelijk telen en bereiden en bewerken en verwerken en verkopen en afleveren en verstrekken en vervoeren, en telkens opzettelijk aanwezig hebben van (grote) hoeveelheden hennep en hasjesj.

Het hof grondt zijn overtuiging dat de verdachte het bewezenverklarde heeft begaan op de feiten en omstandigheden die in de bewijsmiddelen zijn vervat, zoals deze na het aanwenden van een rechtsmiddel zullen worden opgenomen in de op te maken aanvulling op dit arrest.

Strafbaarheid van het bewezen verklaarde

Standpunt van de verdediging

– Witwassen

De raadslieden hebben bepleit dat verdachte A. wordt ontslagen van rechtsvervolgning ter zake het onder 2 bewezenverklarde feit, omdat dit niet als witwassen kan worden gekwalificeerd. Zij hebben hiertoe het volgende naar voren gebracht.

De witgewassen gelden zijn afkomstig van eigen misdrijf. Daarvoor geldt dat in ieder geval het

verwerven en voorhanden hebben ervan buiten de kwalificatie van witwassen vallen, wanneer niet van verhuilingshandelingen is gebleken. Dat heeft in het onderhavige geval echter ook te gelden voor het vervolgens uitgeven, sparen of investeren van die gelden teneinde zich van materieel bezit te verzekeren, omdat daardoor niets wezenlijks anders wordt gedaan dan in gevallen waarin verdachte A. zich met het verwerven of voorhanden hebben automatisch schuldig zou maken aan witwassen. Dat zijn net zulke 'natuurlijke' handelingen ten aanzien van opbrengsten uit een onderneming als het enkel uit eigen misdrijf voorhanden hebben daarvan. Gelet op de fiscale transparantie daarvan is in het geheel geen sprake van een op het daadwerkelijk verhullen van de 'criminele' herkomst van die gelden gerichte gedraging.

— *Criminele organisatie*

De verdediging heeft met een beroep op het ontbreken van de materiële wederrechtelijkheid gesteld dat bij een bewezenverklaring van het onder 3 ten laste gelegde dit feit niet valt te kwalificeren als het in artikel 140 Wetboek van Strafrecht (Sr) strafbaar gestelde misdrijf. Op die grond is bepleit dat het hof verdachte A. zal ontslaan van alle rechtsvervolgning. De grondslag van dit verweer laat zich als volgt samenvatten.

Gelijk geen bakker brood kan verkopen zonder eerst het meel te bestellen, daarvan deeg te kneden en te bakken in de oven, om daarna het versgebakken brood aan zijn klanten aan te bieden, kan geen houder van een coffeeshop cannabis(producten) verkopen als daaraan geen aanvoer, aflevering, bewerking en aanwezig hebben van cannabis(producten) vooraf is gegaan.

Nu het verkopen van hennep en hasj in de coffeeshop onder voorwaarden door de lokale overheden is gedoogd kan het in redelijkheid niet anders zijn dan dat ook die andere noodzakelijke, aan verkoop vooraf te gane gedragingen onder het bereik van dat gedogen vallen. Het niettemin brengen van dit samenstel van gedragingen onder het bereik van artikel 140 Sr doet geen recht aan de omstandigheden van dit geval, omdat door het metterdaad gedogen door het bevoegd gezag de wederrechtelijkheid aan die gedragingen is komen te ontvallen.

— *Ontbreken materiële wederrechtelijkheid/noodtoestand*

De verdediging heeft zich ten slotte op het standpunt gesteld dat voor alle bewezenverklaarde feiten de materiële wederrechtelijkheid ontbreekt. Hetgeen zij daartoe heeft aangevoerd is mede ten grondslag gelegd aan het beroep op overmacht in de zin van noodtoestand. De verdediging heeft zich op het standpunt gesteld dat de verdachte zich gesteld heeft gezien voor een conflict van plichten en zij in die situatie verkerend gerechtvaardigd de keuze heeft gemaakt om zo te handelen zoals zij heeft gedaan. Haar komt een beroep op noodtoestand toe met gevoel dat zij dient te worden ontslagen van

alle rechtsvervolgning. De verdediging heeft daartoe aangevoerd dat de verdachte, om haar klanten in de coffeeshops te vrijwaren van onveilige en kwalitatief laagwaardige producten, zich uitsluitend heeft verenigd met betrouwbare aanbieders van kwalitatief hoogwaardige hennep(producten). Daarom heeft zij uitsluitend van die aanbieders willen afnemen en heeft zij mede met het oog op het door haar nagestreefde belang van (economische) continuïteit ervoor gekozen van hen af te nemen zodra dat feitelijk kon, ook als dat betekende dat zij daardoor niet voldeed aan de op voorraadvoering betrekkelijke gedoogvoorwaarde. Als de verdachte deze wijze van aanvoer en voorraadvoering niet op deze manier zou hebben ingericht, zou zij feitelijk zijn verworpen tot doorgesluit van de criminele organisaties, met alle daaraan verbonden (gezondheids)risico's voor haar klanten.

Standpunt van het Openbaar Ministerie

— *Witwassen*

Ten aanzien van het onder feit 2 bewezenverklaarde witwassen heeft de advocaat-generaal zich op het standpunt gesteld dat ten aanzien van de beide rechtspersonen verdachte A. en verdachte D. heeft te gelden dat het verrichten van alle uitgaven zonder meer kan worden gekwalificeerd als witwassen in de zin van gebruikmaken, omzetten en overdragen. Ook de door de beide rechtspersonen ontvangen inkomsten kunnen als witwassen worden gekwalificeerd, aangezien de verkoopopbrengsten van de coffeeshops (deels) door verdachte B. aan verdachte C. werden overgemaakt en gestort op de respectieve bankrekeningen van de rechtspersonen. Ook de inkomsten die de rechtspersonen naar elkaar overmaakten vallen onder die noemer. Daarbij is geen sprake van een dubbelrekening, aangezien ten aanzien van verdachte B. en verdachte C. slechts kan worden bewezen dat zij gelden afkomstig uit eigen misdrijf voor handen hebben gehad zonder, naar het hof de advocaat-generaal begrijpt, enige verhuilingshandeling met betrekking tot de criminele herkomst van die gelden te hebben verricht.

— *Criminele organisatie*

De advocaat-generaal is van mening dat het onder feit 3 bewezenverklaarde kan worden gekwalificeerd als deelneming aan een criminele organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven.

— *Ontbreken materiële wederrechtelijkheid/noodtoestand*

De advocaat-generaal heeft zich op het standpunt gesteld dat het beroep op overmacht in de zin van noodtoestand verworpen dient te worden, nu het handelen van de verdachte niet is ingegeven door de belangen die de Opiumwet dient. Hetgeen is aangevoerd door de verdediging kan niet aan kwalificatie in de weg staan.

Oordeel van het hof

— *Witwassen*

Het hof heeft bewezenverklaard dat het onder 2 ten lastegelegde feit is begaan door verdachte als (enige) dader en dat verdachte B. en verdachte C. aan dat aan verdachte A. als rechtspersoon toe te rekenen handelen feitelijk leiding hebben gegeven. De geldbedragen waarop de bewezenverklaring betrekking heeft, zijn in contanten verkregen in het kader van de verkoop van softdrugs in de door de respectieve rechtspersonen geëxploiteerde coffeeshop(s) en vervolgens op de bankrekening van de rechtspersoon gestort. De stelling van de advocaat-generaal dat de verkoopopbrengsten door verdachte B. aan verdachte C. werden overgemaakt en (kennelijk; vervolgens) werden gestort op de bankrekening van de rechtspersoon mist feitelijke grondslag.

Het is dan ook de rechtspersoon die deze gelden heeft verworven, voorhanden gehad, uitgegeven en omgezet. De feitelijk leidinggevers hadden over deze gelden geen beschikkingsmacht. Het bewezenverklaarde betreft derhalve geen eigen misdrijf van deze natuurlijke personen.

Gelet op de vaste jurisprudentie van de Hoge Raad moet worden aangenomen dat, als vaststaat dat het enkele verwerven of voorhanden hebben door de verdachte van een voorwerp dat afkomstig is uit een door hemzelf begaan misdrijf niet kan hebben bijgedragen aan het verbergen of verhullen van de criminele herkomst van dat voorwerp, die gedraging niet als (schuld)witwassen kan worden gekwalificeerd. Het hof is van oordeel dat die situatie zich in de onderhavige zaak voordoet.

Dit betekent dat het onder 2 bewezenverklaarde, voor zover het betreft het verwerven en voorhanden hebben niet kan worden gekwalificeerd als (gewoonte) witwassen en daarom geen strafbaar feit oplevert. Verdachte A. dient derhalve in zoverre te worden ontslagen van alle rechtsvervolging.

Op de bewezenverklaarde bestanddelen 'omzetten' en 'overdragen' heeft genoemde jurisprudentie geen betrekking. Het hof verwerpt de stelling van de verdediging dat het omzetten en overdragen in het onderhavige geval niet wezenlijk verschilt van het verwerven en voorhanden hebben. Doordat de betreffende geldbedragen van de bankrekening van verdachte, respectievelijk verdachte D. zijn overgeboekt naar de bankrekeningen van anderen, onder wie verdachte B. en verdachte C., zijn zij uit de beschikkingsmacht van de betreffende rechtspersoon, en in de beschikkingsmacht van die anderen, onder wie verdachte B. en verdachte C., geraakt. Het hof ziet dat, ook waar het verdachte B. en verdachte C. betreft, als een wezenlijk andere situatie dan het voorhanden hebben door de rechtspersoon, die immers een van haar aandeelhouder en bestuurder afgescheiden vermogen heeft. Het hof acht het bewezenverklaarde dan ook in zoverre strafbaar.

— *Criminele organisatie*

Hetgeen door de verdediging is aangevoerd kan haar niet baten. Uit de inhoud van de gebezigde bewijsmiddelen volgt, dat de verdachte rechtspersoon als deelnemer van het gestructureerde samenwerkingsverband dat zag op de exploitatie van een drietal coffeeshops zich welbewust heeft begeven buiten de aan het gemeentelijk gedogen verbonden grenzen. Het hof is dan ook van oordeel dat reeds gelet daarop sprake is van een organisatie die gericht is op het plegen van strafbare gedragingen.

Zo is onder meer in een in de directe omgeving van coffeeshop G, geparkeerde auto, maar ook op drie andere locaties die het samenwerkingsverband ter beschikking stonden, door de politie een handelshoeveelheid hennep aangetroffen en inbeslaggenomen. Uit hetgeen het hof ten aanzien van het bewijs heeft vastgesteld volgt, dat een of meer deelnemers aan dat samenwerkingsverband die handelshoeveelheid aanwezig hebben gehad, kennelijk met het oog op bevoorrading van die coffeeshop. Daarbij komt dat een andere deelnemer aan dat samenwerkingsverband zich heeft bezig gehouden met het telen van hennep.

De stelling dat ook deze — in de visie van de verdediging: onontkoombare — grensoverschrijdingen door de onder de gedoogvlak gefiatteerde exploitatie van een coffeeshop worden gelegitimeerd gaat niet op, reeds omdat de even bedoelde gedragingen in de Opiumwet zijn strafbaar gesteld en bovendien niet door het gemeentelijk gedogen kunnen worden gelegitimeerd.

Bij die stand van zaken is niet aannemelijk geworden dat de verdachte met haar bewezenverklaarde gedraging weliswaar een in het Wetboek van Strafrecht als misdrijf tegen de openbare orde strafbaar gesteld feit heeft gepleegd, doch dat een algemeen gedragen maatschappelijke opvatting meebrengt dat die gedraging daardoor moet worden gerechtvaardigd. Dat overigens in dit geval aan die gedraging in het licht van de vraag naar strafoplegging wel een relativerende kleur kan worden toegekend, zal hierna blijken.

Op grond van het voorgaande verwerpt het hof het gevoerde verweer en zal het bewezen geachte feit als na te noemen misdrijf worden gekwalificeerd.

— *Overmacht in de zin van noodtoestand*

Bij de beoordeling van een beroep op noodtoestand, moet worden vooropgesteld dat uitzonderlijke omstandigheden in een individueel geval kunnen meebrengen dat gedragingen die door de wetgever strafbaar zijn gesteld, niettemin gerechtvaardigd kunnen worden geacht. Dit is onder meer het geval indien moet worden aangenomen dat is gehandeld in noodtoestand, dat wil zeggen — in het algemeen gesproken — dat de pleger van het feit, staande voor de noodzaak te kiezen uit onderling strijdige plichten en belangen, de zwaarwegende heeft laten prevaleren.

Het hof is van oordeel dat er in casu geen sprake was van een botsing van rechtsbelangen, waaruit de verdachte zich diende te redden door het plegen van strafbare feiten. Het coffeeshopbeleid is een veelbesproken en niet-onomstreden beleid. Om die reden is de verkoop van softdrugs in verregaande mate gereguleerd en wordt deze slechts onder strikte voorwaarden gedoogd. De verdachte kende deze voorwaarden. Niettemin heeft zij een te grote voorraad aanwezig gehad. De verdachte was naar het oordeel van het hof niet op grond van enig rechtsbelang gehouden om een grotere handelsvoorraad dan toegeestaan aan te houden.

Het hof verwerpt het verweer.

Conclusie

Er is overigens geen omstandigheid aannemelijk geworden die de strafbaarheid van het onder 1, 2 en 3 bewezenverklaarde uitsluit, zodat dit strafbaar is.

Het bewezenverklaarde levert op:

Ten aanzien van feit 1:

(H en J)

in de uitoefening van een beroep of bedrijf opzettelijk handelen in strijd met een in artikel 3 onder B van de Opiumwet gegeven verbod, begaan door een rechtspersoon, meermalen gepleegd,

en

(G en I)

in de uitoefening van een beroep of bedrijf opzettelijk handelen in strijd met het in artikel 3 onder C van de Opiumwet gegeven verbod, begaan door een rechtspersoon, meermalen gepleegd,

en

(A, C en D)

in de uitoefening van een beroep of bedrijf opzettelijk handelen in strijd met het in artikel 3 onder C van de Opiumwet gegeven verbod, terwijl het feit betrekking heeft op een grote hoeveelheid van het middel, begaan door een rechtspersoon, meermalen gepleegd.

Ten aanzien van feit 2:

gewoontewitwassen, begaan door een rechtspersoon.

Ten aanzien van feit 3:

deelneming aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven, begaan door een rechtspersoon.

Strafbaarheid van de verdachte

Standpunt van de verdediging

De verdediging heeft voorts gesteld dat de verdachte zich verontschuldigbaar heeft vergist ter zake de feitelijke werking van het objectieve recht op grond van het coffeeshopbeleid, alsook gelet op de uitlatingen van de bij controle en handhaving van het gedoogbeleid betrokken politie- en gemeentefunctionarissen. Om die reden dient de verdachte te worden ontslagen van alle rechtsvervolging. In het bijzonder het uitblijven van handhaving van de aanvoer door "de achterdeur" heeft bij de verdachte de gedachte doen postvatten dat de aanvoer zoals

die feitelijk was ingericht binnen de grenzen van het materiële recht viel.

Standpunt van het Openbaar Ministerie

Van verontschuldigbare rechtsdwaling is volgens de advocaat-generaal geen sprake. De verdachte wist dat haar handelen strafbaar was en zij is hier door politieambtenaren bij herhaling op geweest. De achterdeurproblematiek had weliswaar geen opsporingsprioriteit, maar bij betrapping op heterdaad zou wel degelijk vervolging volgen.

Oordeel van het hof

Het hof verwerpt het verweer. Een beroep op rechtsdwaling als grond voor uitsluiting van schuld komt de verdachte toe als een verontschuldigbare onbewustheid ten aanzien van de ongeoorlooftheid van de verweten gedraging aan de zijde van de verdachte aannemelijk wordt. Daarvoor is nodig dat de verdachte ten tijde van het begaan van het feit in de overtuiging leefde in het geheel geen strafbaar feit te plegen; zij moet immers dwalen ten aanzien van de 'wederrechtelijkheid' van hetgeen ten laste is gelegd.

De verdachte weet en wist ten tijde van het begaan van het feit dat het verboden is hennep en hasjiesj aanwezig te hebben en te verkopen. Dat de verboden gedragingen in het kader van de exploitatie van de coffeeshops voor een deel werden gedoogd en voor een ander deel (de stashes) niet actief werden opgespoord en vervolgd maakt dit niet anders.

Een situatie waarin zekere wetsovertredingen onder voorwaarden lokaal worden gedoogd houdt niet ook in dat daardoor geen sprake (meer) zou zijn van wetsovertredingen.

Er is ook overigens geen omstandigheid aannemelijk geworden die de strafbaarheid van de verdachte ten aanzien van het bewezenverklaarde uitsluit, zodat de verdachte strafbaar is.

Toepassing van artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht (Sr)

De rechtbank 's-Gravenhage heeft de verdachte schuldig verklaard zonder oplegging van straf of maatregel.

Tegen voormeld vonnis is door de verdachte en het openbaar ministerie hoger beroep ingesteld.

De advocaat-generaal heeft gevorderd dat de verdachte voor het onder 1, 2 en 3 tenlastegelegde zal worden veroordeeld tot een geldboete van € 250.000.

De advocaat-generaal heeft zich subsidiair verzet tegen een toepassing geven door het hof aan artikel 9a Sr. Zij heeft daartoe gesteld dat in het geval waarin de strafrechter in de categorie van zaken als de onderhavige afziet van oplegging van straf die rechter zodoende ten onrechte plaatsneemt op de stoel van de wetgever, waarbij komt, dat toepassing van artikel 9a Sr in strijd komt met internationale regelgeving.

Het hof stelt voorop dat de rechter op grond van de wettelijke regeling bevoegd is tot toepassing van

artikel 9a Sr op grond van drie onderscheiden criteria: de geringe ernst van het feit, de persoonlijkheid van de dader én de omstandigheden van het geval. Aldus is het aan de strafrechter overgelaten om in het voorkomende geval van strafoplegging af te zien. Dit betreft een brede discretionaire bevoegdheid die, zolang de rechter komt tot een geïndividualiseerd oordeel over de noodzaak van oplegging van enige sanctie in een concreet geval, bij uitstek strookt met het strafrechtelijk stelsel en de daarin aan de strafrechter toegekende bevoegdheden.

De door de advocaat-generaal aangeropen internationale verplichtingen – zo begrijpt het hof de advocaat-generaal – zien er op dat gedragingen die betrekking hebben op de stof cannabis bij wet strafbaar zijn gesteld en dat de sancties voor overtreding daarvan in de wet zijn voorzien. Internationale regelgeving dwingt als zodanig de rechter niet tot oplegging van een (bepaalde) straf in bepaalde omstandigheden. Aan de individualisering van de straftoemeting of zelfs het afzien van strafoplegging in een concrete zaak staan internationale verplichtingen vanzelfsprekend niet in de weg.

In de onderhavige zaak heeft de verdachte rechtspersoon twee coffeeshops geëxploiteerd. De verdachte is schuldig bevonden aan overtreding van artikel 3 van de Opiumwet, gewoontewitwassen en deelneming aan een criminele organisatie. Het hof is in het onderhavige geval van oordeel dat deze feiten een rechtstreeks uitvloeisel en tevens onlosmakelijk gevolg zijn van (het feitelijk leidinggeven aan) de exploitatie van de gedoogde coffeeshops.

Het hof stelt vast dat de coffeeshops werden gedoogd. Weliswaar is gebleken dat de coffeeshops enige gedoogvoorwaarde hebben overtreden doch in het ter berechting voorliggende geval leidt die overtreding niet tot het oordeel dat daarmee strafoplegging is aangewezen. Uit de hierna aan te halen verklaringen van – onder meer – wijkagenten en burgemeesters blijkt dat de autoriteiten wisten of sterk vermoedden dat er grotere handelvoorraden werden aangehouden dan die welke op grond van de voorwaarden werden gedoogd, doch dat zij hiervan welbewust hebben weggekeken. Alles overziend opereerde de verdachte kennelijk in een goede verstandhouding met de lokale overheden, en van overlast door of vanwege de coffeeshops is niet gebleken. K., burgemeester van Leiden vanaf 2003, heeft verklaard dat de 500 gram-grens een *spannende grens* is en dat er niet actief naar voorraden wordt gezocht. L., juridisch medewerker te Leiden, heeft verklaard dat hij weet dat de achterdeurproblematiek bestaat, maar dat dit bestuursrechtelijk irrelevant is.

Meer in het bijzonder: *‘Wat het Leidse beleid betreft, deden wij daar nooit wat aan.’* M., medewerker bij de politie te Leiden, heeft aangegeven dat er niet op de aanvoer werd gecontroleerd. M. was aanwezig bij structurele overleggen tussen – onder meer – de gemeente Leiden, politie en coffeeshophouders. De overleggen werden georganiseerd door de gemeente. M. gaf de coffeeshophouders aan: *‘Houd jezelf mak, dan val je niet op.’*

K., burgemeester van Lisse van 1998 tot 2012, heeft gesteld dat zij steeds aan de raad heeft geadviseerd de coffeeshop in Lisse in stand te houden. Er was een goede relatie tussen de politie en de coffeeshop en de vergunningen zijn telkens probleemloos verlengd. K. verklaart dat *het achterdeurgebeuren haar ontgaat, maar dat zij dit ook niet wil weten, omdat zij hier niets mee kan.* Volgens de ervaring van N., wijkagent te Lisse van 1996 tot 2008, verliep de communicatie met G. goed; hij wist dat de handelsvoorraad tussentijds werd aangevuld gelet op de hoeveelheid bezoekers en dat er niet actief werd gecontroleerd op de (omvang van de) voorraden.

Uit het dossier blijkt voorts dat op 7 mei 2016 een voorraad van ruim 10 kilo hennep werd aangehouden in het pand aan de adres 1 te Nieuw-Vennep. Op 20 juni 2016 werd in totaal in de verschillende panden bijna 60 kilogram hennep en hasjesj aangehouden. Het Openbaar Ministerie heeft in het geding niet naar voren gebracht en ook overigens is niet gebleken dat de vennootschappen of de verdachte hennepproducten aanwezig hebben gehad voor andere doeleinden dan met bestemming – de door de lokale driehoek gedoogde – verkoop vanuit de drie coffeeshops.

Voor genoemde feiten en omstandigheden in samenhang bezien maken dat het hof van oordeel is dat met het oog op normhandhaving door berechting kan worden volstaan met de constatering dat de verdachte de strafbare feiten heeft gepleegd en daarvoor strafbaar is. Aldus gaat het hof voorbij aan hetgeen in de sleutel van straftoemeting door de advocaat-generaal naar voren is gebracht en zal het hof, toepassing gevend aan artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht, aan de verdachte geen straf of maatregel opleggen.

Beslissing

Het hof:

Vernietigt het vonnis waarvan beroep en doet opnieuw recht:

Verklaart zoals hiervoor overwogen bewezen dat de verdachte het onder 1, 2 en 3 tenlastegelegde heeft begaan.

Verklaart niet bewezen hetgeen de verdachte meer of anders is ten laste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard en spreekt de verdachte daarvan vrij.

Ontslaat de verdachte van rechtsvervolgging, telkens voor zover het betreft het onder 2 bewezenverklaarde verwerven en voorhanden hebben van geldbedragen, terwijl de verdachte wist dat die geldbedragen – onmiddellijk of middellijk – afkomstig waren uit enig misdrijf.

Verklaart het bewezenverklaarde overigens strafbaar, kwalificeert dit als hiervoor vermeld en verklaart de verdachte strafbaar.

Bepaalt dat geen straf of maatregel wordt opgelegd.

(enz.)